

STRATFOR: FORECASTING JAPAN (3): THE FAILURE OF REFORM (2015. SZEPTEMBER 30.)

A csendes-óceáni térség stratégiai változásaihoz Japánnak is alkalmazkodnia kell. Mindenek előtt azzal, hogy ez idáig stagnáló gazdaságát ismételten felpörgeti, támogatja új iparágak dinamikus fejlődését, megpróbálja visszacsábítani a tengerentúlra menekült vállalkozásokat, és igyekszik minél több, eddig inkább külföldre irányuló befektetést bevonni.

A reformok

Az úgy nevezett *Abenomics* gazdaságélénkítő reformcsomag három fő elemből, nyílból áll. Először is a *jen leértékelésével* arra törekszik, hogy megfordítsa a fogyasztók azon várakozásait, miszerint az árak folyamatosan csökkenni fognak, és így minél hamarabb fogyasztásra ösztönözze őket; ezen felül pedig az alacsonyabb valutaárfolyam a japán exportot is versenyképesebbé teszi majd a globális piacokon. A második nyíl egy *fiskális stimulációt* jelent, közvetlen kormányzati beruházásokat az infrastruktúrafejlesztés, védelem és egyéb szektorokban. Továbbá még ugyanez egységes adócsökkentést irányoz elő a tengerentúlra irányuló befektetések megállításaival, inkább a külföldi befektetés vonzására koncentrálva. A harmadik nyíl a *termelés növelésére* törekszik azzal, hogy enyhít a teljes állásban dolgozókra vonatkozó szabályozásokon, továbbá olyan védett szektorokban hajt végre deregulációt, mint a mezőgazdaság és energia, annak érdekében, hogy a belső versenyt növelje; kiterjeszti a nemzetközi szabadkereskedelmi megállapodások körét, melyek közé beletartozik a Trans-Pacific Partnership (TPP) megállapodás is.

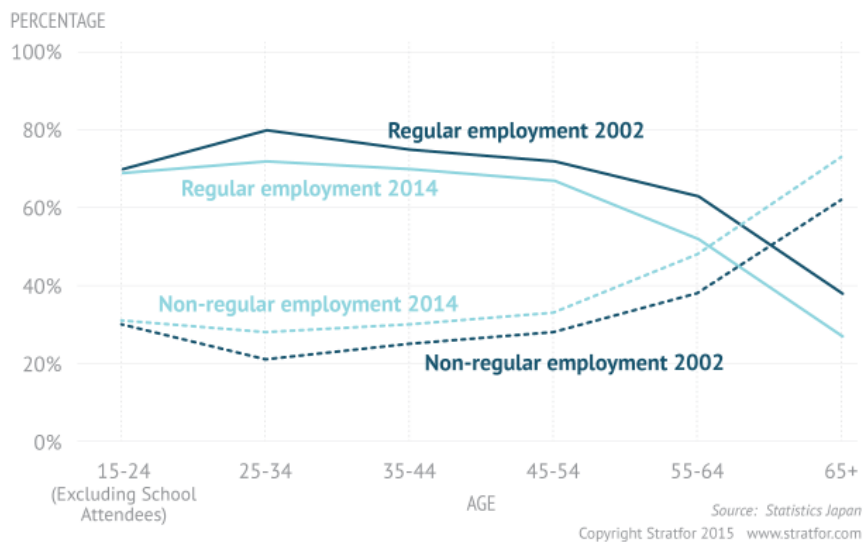
Ezen irányok mellett további célkitűzésként szerepel, hogy a belső befektetések növekedjenek. Erre vonatkozik, hogy minél jobban igyekszik ösztönözni a fogyasztást, a leértékelt jenen és az enyhülő munkahelyi és szektoriális szabályozásokon keresztül pedig a külföldre kitelepült cégek megnövekedett értékű nyereségét igyekszik japán földre visszacsábítani, hogy azt otthon fektessék be. És ha már ez megtörtént, akkor azzal segíthetik a produktivitás növelését a hazai termelésben.

Az akadályok

Az *Abenomics* egyik nagy akadályozó tényezője a folyamatosan magas és egyre csak növekvő alulfoglalkoztatottság. Ez nem csupán csökkenti a fogyasztást, hanem az emellé párosuló demográfiai fogyás ahhoz fog vezetni, hogy a reformok által elért sikerek is hamarosan elenyésznek. A népesség azon része, akiket sikerült rávenni a fogyasztásra sokkal kisebb arányban nő, mint amennyiben az össznépeség fogy.

EMPLOYMENT COMPARISON: 2002 VS. 2014

Since 2002, total regular employment has decreased and non-regular employment has increased.

1. ábra Foglalkoztatás összehasonlítása 2002 és 2014

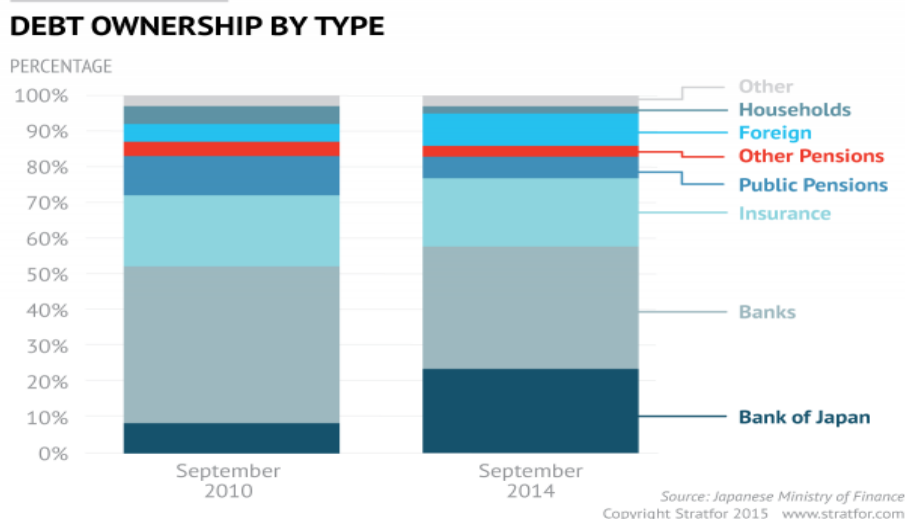
A reformok nem készítetik arra a japán vállalatokat, hogy a szükséges mértékben hozzájáruljanak a hazai befektetések növeléséhez. Eredetileg a magas termelési költségek miatt vonultak ki külföldre, és ez nem nagyon változhat Japánban, főleg ami a munkadíjakat illeti. Márpedig amíg Kínában és más kelet-, délkelet-ázsiai országokban a foglalkoztatás és a termelés sokkal olcsóbb, addig ezek a cégek nem fognak hazaköltözni.

A monetáris változtatások, amelyek a belső fogyasztás növelését célozták meg, legalább annyit ártottak, mint amennyit használtak az átlag japán fogyasztónak. Számukra annyi volt érzékelhető, hogy az árak növekedtek, amely szintén elég érzékenyen érintette a kisvállalkozókat is, és csak az alacsony energiaárak következtében nem következett be a teljes gazdasági reformcsomag ellen általános felzúdulás. Az alaphéremelés valamelyest javítani fog a fogyasztás mértékén 2015 második felében, ahogy a társadalom talpra áll az előző évi adóemelésből, azonban a foglalkoztatási és demográfiai mutatókat elnézve ez még mindig kevés ahhoz, hogy maradandó változást hozzon a japán gazdaságba.

Ezen kívül az sem valószínű, hogy a hazai nagy japán konglomerátumokat rá tudná venni a befektetések növelésére. Ennek egy megoldási lehetősége lehetne, hogy tengerentúli, nem-japán cégeket vonzzanak befektetési szándékkal, ám ehhez előbb komoly változtatásokat kell véghez vinni (még nagyobb mértékben, mint ahogyan azt az Abenomics harmadik iránya tervezi): rég védelmezett szektorok deregulációja; munkakörülmények ellenőrzésének enyhítése; mélyen gyökerező kulturális normák kigyomlálása; TPP (Trans-Pacific Partnership) és egy japán Szilíciumvölgy fejlesztése. Ezek azonban komoly belső tiltakozást válthatnak ki az ipari keiretsuk (japán erős üzleti csoportosulás) és kulcsfontosságú választói kerületek részéről egyaránt.

További rövidtávú akadályozó tényezők közé tartozik, hogy jelenleg a Japán Központi

Bank komoly kötvényfelvásárlást bonyolít magas árfolyamon, ami azonban felveti a kérdést, hogy a piac ezt meddig tudja elviselni. Márpedig, amennyiben a Központi Bank azelőtt kénytelen ezzel leállni, mielőtt az inflációs ráta elérné a két százalékot, Japán könnyen ismételten deflációba süllyedhet. Bár a fizetéseképtelenné válás azért nem valószínű.

2. ábra Államadósság megoszlása

Egy másik elhanyagolhatatlan akadályozója a reformcsomag sikerének a rendkívül gyorsan csökkenő választói támogatottság. A vállalati befektetések növekedése nélkül a lakosság csak annyit érzékel, hogy a megtakarításaik értéke csökken miközben az árak emelkednek, és erőteljesen növeli az egyenlőtlenségérzetet is, így pont a kormányzó LDP támogatóit teszi ki a legnagyobb veszélynek. Pont ezért a Stratfor szerint az Abenomics nem fog kitartani a következő, 2017-es választásoknál tovább.